

Täysistunto

Tiistai 28.12.2021 klo 14.00—18.02

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvonlisäverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 233/2021 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Avaan keskustelun. Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.49 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa herra puhemies! On ilo kannattaa ja tukea tätä yksimielistä esitystä kotitestien vapauttamiseksi arvonlisäverosta, ja on myös todella tärkeää, että tämä esitetty veron aleneminen siirtyy täysimääräisesti kuluttajahintoihin ja että seurataan, että näin myös tapahtuu.

Mutta, puhemies, tämän hetken ongelmana on se, että kotitestit ovat kysynnän valtavan suuren lisääntymisen seurauksena loppuneet niin kauppojen kuin apteekkien hyllyiltä ja niitä on vaikeaa käytännössä löytää. Suomessa on melko myöhään herätty tähän kotitestien hyödyllisyyteen, ja kysyntä on siis vasta nyt ikään kuin räjähtänyt käsiin. Muualla Euroopassa kotitestien kysyntä on ollut suurta jo vuoden ajan, ja se on näkynyt myös hinnoissa. Esimerkiksi Saksassa sama testi maksaa huomattavasti vähemmän kuin Suomessa.

On myös erittäin tärkeää, että kotitestien laatua valvotaan huolellisesti. Testit eivät esimerkiksi saa päästä jäätymään matkalla. Euroopassa on myös nähty kotitestien valmistuksessa huijausyrityksiä, ja näitä voi ilmaantua herkemmin, kun isoa kysyntää käytetään hyväksi. Yksi merkki siitä, että testi on aito, on se, että sieltä löytyvät suomenkieliset käyttöohjeet. Tällä hetkellä tosin kauppoihin on tulossa myös pikatoimituksena testejä, joissa ei ole näitä suomenkielisiä käyttöohjeita mutta joihin sen sijaan liitetään suomennettuja käyttöohjeita. Valvonta tällaisessa tilanteessa on todellakin tärkeää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

16.51 **Sari Sarkomaa kok:** Arvoisa herra puhemies! Suomi on monella mittarilla onnistunut varsin hyvin koronaepidemian torjunnassa, mutta sellainen valuvika on toimita ollut, että sellaisissa toimita, jotka muualla Euroopassa on ripeästi otettu toimita — koronapassi, pikatestit ja koko terveydenhuollon kapasiteetti — Suomessa on ikävä kyllä viivytetty. Tämä esitys on lämpimästi tervetullut: tämä toisi helpommin saatavaksi pikatestit. Huoli tietenkin on siitä, että jo nyt testit ovat lopussa, ja siksi tämäntyyppisten esitysten oli-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

si aina ollut hyvä olla varhaisemmassa vaiheessa, jotta niihin olisi osattu myöskin kaupan puolella varautua. Mutta on tärkeää, että tämä käsiteltiin ripeässä tahdissa ja mietintö on yksimielinen.

Mikä tässä on myöskin yksimielistä, on se, että kiinnitimme huomiota jatkovalmisteluun. Pidimme erittäin tärkeänä, että jatkossa arvioidaan EU-oikeuden mahdollistamat muut arvonlisäverovapautukset, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisina koronan torjunnassa. Valiokunnan mielestä tulee viipymättä selvittää arvonlisäveron vapautusta myöskin niiden materiaalien osalta, jotka koskisivat jatkossa myös yksityisiä palveluntuottajia, ja arvioinneissa on otettava huomioon myös kilpailuneutraliteetti arvonlisäveron vapauttamisessa. Eli tässä mietinnössä valtiovarainvaliokunta haluaa edistää laajempia helpotuksia koronatestien ja suojavälineiden arvonlisäverotukseen, ja tätähän kokoomus on vaatinut jo maaliskuusta 2020. Pidän tätä todellisenä työvoittona, että nyt yksimielisesti tämä on eduskunnan kanta, jos ja kun tämä mietintö hyväksytään.

Haluan nostaa esille sen, että maan hallitus on ollut mukana vaatimassa komissiolle lainsäädäntöä, jolla yksityisen sektorin nollaverokanta voitaisi toteuttaa ja se olisi hankinnoissa hyväksyttävä. Näin on tehty muualla EU:ssa, maamme hallitus on tätä edistänyt ja vaatinut EU-tasolla, mutta jostain syystä Suomessa tätä ei ole otettu käyttöön. Eli hankinnoissa tämä on muissa EU-maissa mahdollista, mutta ei sitten suomalaiselle yksityiselle sektorille. Tällä hetkellä Suomessa vain julkinen sektori voi hankkia suojavälineitä ja -tarvikkeita nollaverokannalla. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että koko terveydenhuollon kapasiteetti otetaan vahvasti käyttöön tämän epidemian taltuttamiseksi. Toivon todellakin, että tämä selvitys tehdään ripeästi, ja toivottavasti hallitus voisi antaa vastaavan, mietintöön sisältyvän selvityksen jälkeen tehtävän lakiesityksen jo tammikuussa, jotta eduskunta voisi sen ripeästi käsitellä.

Totean tässä vielä sen, että on erittäin tärkeää, että koko kapasiteetti otetaan käyttöön, jotta tämän epidemian kanssa pärjätään, tämä saadaan taltutettua. Ja todella hyvä on, että työterveyshuolto otetaan käyttöön. Kun tuossa seuraavassa kohdassa keskustelua käydään, niin on hyvä pohtia myöskin sitä, miksei se lakiesitys olisi kiireellinen. [Puhemies koputtaa] Työterveyshuollossa on 1,9 miljoonaa terveystalouden käyttäjää, [Puhemies: Kiitoksia!] ja olisi tärkeää, että työterveyshuolto pääsisi ripeästi rokottamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Pirttilahti, olkaa hyvä.

16.54 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Kyseessä on hallituksen hyvä esitys, että kotitestien arvonlisäveroa huojennetaan vuoden ajaksi. Toki tässä on vielä pohjalta erinomainen valtiovarainvaliokunnan mietintö, mitä käsittelemme.

Todellakin tämän arvonlisäveron alentamisen tarkoituksena on juurikin kuluttajahintojen alentaminen, ja toivotaan, että myös kauppa näin toimii, että tämä menee suoraan hintoihin ja alentaa kuluttajien mahdollista kustannusrasitetta saada näitä testejä käyttöön.

Toivon, että näitten testien käyttö yhtä lailla kouluissa kuin työpaikoilla ja muuallakin yleistyisi. Toki tällä hetkellä tietenkin testien saatavuudessa on joulun tienoissa ollut ongelmia, mutta varmaankin tämäkin asia ratkeaa, kun mennään myöhempään, ensi vuoden puolelle. Toki näiden kotitestien merkitys on noussut. Meilläkin Pirkanmaan sairaanhoitopiirissä tällä hetkellä suositellaan, että jos on oireellinen henkilö ja sitten voi tämän kotiantigeenitestin tehdä, niin ei tarvitse välttämättä enää lähteä sitä PCR-testiä ottamaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

tämän jälkeen, kun voidaan todeta myös sen pohjalta tämän taudin tila ja olla kotona sitten rauhassa sairastamassa.

Todellakin tähän mietintöön liittyy myös sitten yksityisen ja julkisen puolen kilpailu-neutraliteetti, kuten täällä on edelläkin tullut esille. Sitä tullaan selvittämään myös sitten muihin suojavarusteisiin liittyen vielä ensi vuoden aikana, toivottavasti pikaisella rytmillä, että me saadaan myös sitten yhtä lailla niin julkiselle kuin yksityisellekin puolelle näitten eri tarvikkeitten arvonnalisäverot samalle tasolle.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

16.56 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! On hyvä, että pikatestauksen hintaa pyritään laskemaan luopumalla väliaikaisesti verosta. Tätä tulee toki seurata, miten vaikutukset näkyvät myös hinnoissa, ja tarpeen tullen sitten toki myös reagoida, jos nämä veroalennukset eivät näy kuluttajien hinnoissa.

Toivon myös, että selvitetään sitä, miten kuluttajat, ihmiset, voisivat saada vieläkin edullisemmin näitä testejä, mahdollisesti myös maksutta, kuten monissa maissa, ja olisiko tästä hyötyä epidemian hidastamisessa. Nyt kuitenkin testit tämän veron poistamisenkin jälkeen ovat melko kalliita, jos niitä täytyy käyttää säännöllisesti, ja joissain maissa pikatestejä on myös annettu suoraan kuluttajien käyttöön. Valtio toki sitten voisi suurena ostajana myös saada paljousalennusta tehdessään näitä hankintoja ja järjestäessään tällaista laajamittaisempaa pikatestauksen mahdollistamista, jolloin testaus ei olisi enää sitten ainaakaan siitä hinnasta kiinni, mikäli tällainen nähtäisiin hyödyllisenä, kun arvioidaan niitä kokonaiskustannuksia, mitä ihmisten sairastumisesta sitten taas aiheutuu toisella puolella, jos taas eivät testauskäytännöt ole toiminnassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

16.58 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa arvostelin sitä, mistä tämä tällainen on kotoisin, että hieman alennellaan testien verotusta. Kun monissa muissa maissa jaetaan testejä ihmisille ilmaiseksi ja testaamista voi tehdä ilmaiseksi — yhteiskunta tarjoaa sellaisen palvelun — Suomessa näistä joudutaan maksamaan. Eli kovin on köyhä esitys lähtökohtaisesti.

Lähetekeskustelussa epäilivät muutamat myöskin, että näiden testien veronalennus ei tosiasiassa menisi kuluttajahintoihin vaan tukkujen tai testinvalmistajien katteisiin, ja saamani luotettavan tiedon mukaan alennus on jo nyt siirtynyt tukkuhintoihin — jo nyt, ennen kuin eduskunnan kumileimasin on tämän lain päälle pamahtanut. Meitä on niin sanotusti vedetty huulesta. Tässä on pieni markkinatalouden oppitunti sosialistihallitukselle. Nimitäin kyllä kapitalistille yhteiskunnan ilmainen raha kelpaa, kun se tarjottimella annetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Autto, olkaa hyvä.

16.59 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Nämä edustaja Mäkelän esittämät tiedot olivat mielenkiintoisia sinänsä. Itse uskon kyllä, että sen verran kilpailua markkinoilla varmasti näiden testien osalta on, että kyllä tämä tulee myös kuluttajahintaan vaikuttamaan. Se on tärkeää ja järkevää, että kuluttajat pystyvät tekemään myös omaehtoista kotitestausta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

mahdollisimman matalalla kynnyksellä, kun arvonlisävero nyt väliaikaisesti testeiltä poistetaan.

Mutta kun täällä on keskustelemassa myöskin parhaita mahdollisia asiantuntijoita, joita meillä tältä alalta eduskunnassa omasta takaa on, niin mielenkiinnolla kyllä haastaisin keskustelua myös siitä, pitäisikö antigeenipikatestaukseen perustuvaa teknologiaa hyödyntää laajemmin myös koko pandemian torjunnassa. Omaehtoinen testi on tietysti pieni kustannus kuluttajalle, mutta meille tulee veronmaksajina jokaiselle valtavan suuri lasku tästä isosta testauksesta, ja kun nämä antigeenipikatestit ovat osoittautuneet todella hyviksi ja tehokkaiksi ja kun niillä saatava tulos saadaan välittömästi, niin päästään myöskin torjumaan taudin leviämistä edelleen.

Esimerkiksi vaikkapa Lapin sairaanhoitopiirissä koko tämän pandemian aikana on saatu huomattavan hyviä tuloksia epidemian torjunnassa nimenomaan sen ansiosta, että on käytetty näitä antigeenipikatestejä. Ja se, mikä vielä on veronmaksajan näkökulmasta tietysti kaikkein parasta, on se, että näiden hinta on vain murto-osa PCR-testien hinnasta. Voisiko tässä olla ihan laajempikin ratkaisu ainakin epidemian ja pandemian taloudellisen taakan osalta jatkossa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.01 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin edustaja Autolle, että juuri äsken tuossa kristillisdemokraattien lausumaehdotuksessa oli nimenomaisesti tämä ajatus, että näillä antigeenitesteillä ja niitten säännöllisellä käytöllä pystyisimme tätä epidemiaa torjumaan, koska silloin meillä olisi tieto esimerkiksi niin niitten hoitajien kuin myöskin sitten vaikkapa hauraammassa asemassa olevien henkilöitten vieraaksi tulevien ihmisten mahdollisesta viruksen kantamisesta. Tämä olisikin juuri hyvä tapa tällä tavoin estää tätä viruksen leviämistä ja lisätä tietoisuutta siitä, onko tartunnan kantaja vaiko ei.

Tähän itse esitykseen:

Haluan kiittää täällä valtiovarainvaliokunnan puheenjohtaja Johannes Koskista, joka on vielä paikalla, että saimme hienosti tehtyä valiokunnassa ripeää työtä ja saimme yksimielisen mietinnön aikaiseksi. Siinä lopussa oli ihan ratkaisevaa se, että valiokunnasta löytyi sitä joulumieltä ja soviteltiin sanoja siten, että saimme myöskin näitä opposition näkemyksiä tähän mietintöön mukaan. Siellä tärkeimpinä ensinnäkin se, että tämä alvialennus menee suoraan hintoihin. Se on kaikkien yhteinen tahtotila ja samoin myöskin sitten se yksityisen ja julkisen puolen kilpailuneutraliteetti, josta täällä edustaja Pirttilahti jo puhui hyvin.

On tärkeää, että kun näistä suojavarusteista tammikuussa tulee lisää esityksiä, niin tämä asia perin juurin tutkitaan ja pystyttäisiin nyt varmistamaan, että kun monissa muissakin maissa on pystytty käyttämään tätä EU:n väliaikaista direktiiviä, niin sitä kautta myöskin sitten yksityiselle puolelle, joka kuitenkin vastaa monissa kunnissa esimerkiksi vanhusten puolen kotikäynneistä ja vastaavista, saataisiin näihin suojavarusteisiin tämä alvialennus. Toivon, että tässä eduskunnassa sitten tammikuussa, kun näitä esityksiä on tulossa lisää, pystyisimme etenemään, ja toivotaan, että valtiovarainministeriössä tämä aika käytettäisiin siihen, että tämä kilpailuneutraliteettiasia pystyttäisiin ratkaisemaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edusta Laiho, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

17.03 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Tässä esityksessähän huojennetaan väliaikaisesti arvonlisäveroa koronapikatestien osalta vuoden 22 loppuun saakka, ja tämä on terve-tullut esitys. Se olisi voinut tulla aikaisemminkin, jolloin oltaisiin voitu saada näitä pika-testejä nopeammin käyttöön myös Suomessa, kuten on muissa Euroopan maissa tehty. Nyt on tärkeää huomioida ja seurata, että alvin lasku siirtyy myös kuluttajahintoihin ja sinne käyttäjätasolle.

Valtiovarainvaliokunnan mietinnössä otetaan kantaa myös siihen, että myös muut arvonlisäveron vapautukset, joita voidaan pitää tarkoituksenmukaisena covid-19:n torjunnassa, olisi tarpeen selvittää viipymättä: voitaisiinko alvin vapautusta soveltaa myös näihin covid-materiaaleihin, koska tämä on mahdollista kuitenkin EU-tasolla. Ja olisi tärkeää myös siinä yhteydessä arvioida, että se koskisi myös yksityisiä palveluntuottajia, niin että julkinen ja yksityinen olisivat samalla viivalla silloin kun on kyse tällaisesta pandemiasta, joka on meidän yhteinen vihollinen ja jota halutaan sitä yhteiskunnasta kitkeä.

Sitten, arvoisa puhemies, vielä tähän edustaja Auton esille nostamaan pikatestien laajennettuun käyttöön. Olen samaa mieltä siinä, että me voitaisiin pikatestejä hyödyntää myös niin sanottuina virallisina pikatesteinä enemmän kuin tällä hetkellä hyödynnetään. Testaukset ovat pitkälti PCR-testauksia, ja ne ovat kalliimpia, vievät enemmän aikaa. Meidän pitäisi arvioida, mitkä olisivat ne pikatestien kohteet, mihin niitä voitaisiin käyttää niin sanottuina virallisina pikatesteinä. Se on edullisempaa, se on nopeampaa, ja se reagoi myöskin siihen tarpeeseen nopeammin, ja saadaan sujuvoitettua prosessia. Siinä mielessä — Lappissa on tosiaan saatu hyviä tuloksia myös pikatestien käytöstä — niille kyllä varmasti olisi paikkansa myös virallisina testeinä, kotitestien ohella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.06 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Sitä tikulla silmään, joka vanhoja muistelee. No, tarkoitan äskeistä keskustelua. Nyt ei ole perussuomalaisia tässä salissa, mutta vaikka siinä aika paljon tästä testiasiasta keskusteltiin, niin en lähtenyt sitten pyytämään enää lisäpuheenvuoroa siihen keskusteluun, mutta olisin muistuttanut, että toukokuussa vuonna 20, kun tätä koronakriisiä oli kestänyt pari kolme kuukautta, laitoin julkisuuteen kannanoton, joka oli tuosta helppo löytää näillä sähköisillä välineillä, ja siinä lukee näin, että jos olisi luotettava koronavirustesti, joka maksaisi 10 euroa ja jonka jokainen suomalainen voisi tehdä itse kerran kuukaudessa, olisi tämä epidemian juuriminen helppoa, mutta 200 euron hintaisella työvoimaa sitovalla testillä tämä on vaikeaa. Tuossa varmasti oli toiveajattelua mukana, mutta ajatus kuitenkin oli juuri tämä, että suhtaudun positiivisesti näihin pikatesteihin.

Olen ymmärtänyt ja tulkinnut, että se, mistä se Suomessa niin sanotusti on kiikastanut, on ollut se, että laboratorioalan, sanoisinko, auktoriteettien kesken on ollut näkemyseroja näistä asioista. Itse olen, voisiko sanoa, suoraan kannattanut sitä näkemystä, jota peräsi tässä edustaja Autto ja jota pohjoisen sairaanhoitopiirit ovat käyttäneet selvästi enemmän kuin sairaanhoitopiirit täällä etelässä: näitä antigeenitestejä.

Siitähän voidaan esittää laskelmia. Koko tässä diagnostiikkamaailmassahan — se on tietysti ihan oma tieteenalansa, enkä ole sen varsinainen asiantuntija — siellä on käsitteet sensitiivisyys eli herkkyys ja spesifisyys eli tarkkuus, joilla voidaan sitten verrata eri testejä. Mutta juuri se, että nämä pikatestit ovat niin paljon edullisempia, tekee sen, että samalla rahalla niitä voidaan tehdä paljon enemmän, jolloin vaikka ne eivät ole niin tarkkoja, me itse

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

asiassa löydämme yhtä paljon, ellei enemmän, positiivisia ja saamme sitten ihmisiä eristettyä ja sillä tavalla vältettyä tartuntoja.

Olen myös jossain määrin ollut huolestunut ylipäättänsä siitä, unohtuuko näin vaikean kriisin aikana, jolloin puhumme kansantalouden menetyksistä, jotka ovat miljardiluokkaa — oikeastaan tietysti 20 miljardin luokkaa, kun lähdetään yhteen laskemaan — taloudellisuus, eli kaikessa, mitä me teemme, on sitten kysymyksessä rokottaminen tai on kysymyksessä testaaminen, meidän täytyisi kuitenkin olla mahdollisimman taloudellisia. Helposti ajatellaan, että ne ovat pieniä kuluja tässä suuressa kokonaisuudessa, mutta ei näin kuitenkaan ole. Jos oikein muistan, niin olikohan se 1,3 miljardia euroa, mitä me varasimme testaukseen vuodelle 21. Sitähän ei kaikkea tullut käytettyä, ja siitä syntyy tietyllä tavalla sitten säästöä, mutta joka tapauksessa taloudellisuus pitää aina olla mukana.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.09 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Tämä esitys ja mietintö ovat erinomaisen hyviä, koska tässä vähennetään testauksen kustannuksia. Aivan niin kuin edustaja Lindén totesi, ja samoin edustaja Laiho, tästähän ollaan puhuttu jo aikaisemminkin. Muistan, kun edustaja Lindénkin täällä toi esille sitä, ja se oli silloin ihan oikeaa toiveajattelua. Nyt me ollaan kuitenkin sitten tilanteessa, jossa näitä testejä todella tarvitaan.

Tänään eräs kollega kertoi, että hän oli ostanut kaikille, koko suvulle suurin piirtein, testin ja hyödyntänyt sitä tämän joulun aikana. Mielestäni se on nimenomaan sitä terveysturvallista käyttäytymistä. Mutta eihän kaikilla ole varaa ostaa näitä testejä, jos ne ovat kovin kalliita. Siitä syystä tämä arvonlisäveron alennus pikatesteistä on erinomaisen tervetullut.

Kaiken kaikkiaan, aivan niin kuin edustaja Laiho täällä toi hyvin esille, nyt kannattaisi EU:ssa keskustella tästä, miten tämä arvonlisävero voisi käyttäytyä sillä tavalla, että sitä voitaisiin hyödyntää, että kaikilla olisi mahdollisuus käyttää suojaimia ja kaikilla olisi mahdollisuus käyttää näitä testejä.

Täällä kun puhuttiin näistä suojavarusteista, niin muistelenpa vain sitä aikaa, kun 2020 keväällä, kun meille tuli tarve valtavasta määrästä suojaimia, sitten kysyin sosiaali- ja terveysministeriöstä, kuka antaa ne suojaimet nyt sitten niille yksityisille, kun kunta on esimerkiksi tehnyt sopimuksen vanhusten hoitolaitoksen kanssa, pienkodin kanssa tai palveluasumisen kanssa, ja onko ne sen yksityisen ostettava, kun ei niitä ole kuitenkaan sopimuksissa ja siinä rahoituksessa otettu huomioon. Monet pienkodit ja pienyrittäjät olivat todella vaikeuksissa. Silloin annettiin neuvoksi, että kyllä, se on nimenomaan tämän kunnan, joka on tehnyt sopimuksen, varmistettava ne suojaimet yksityisellekin.

No, tilanne on valitettavasti nyt mennyt siihen pisteeseen, että kunnat eivät pysty antamaan yksityisille suojaimia, ja nyt kuitenkin niitä suojaimia valtavasti tarvitaan esimerkiksi ikäihmisten palveluissa. Kun kysyin tätä sitten uudelleen sosiaali- ja terveysministeriöstä, niin he kertoivat, että kunnat saavat korona-avustuksia, he voivat hakea sitä ja sitä kautta sitten kunnat saavat sen kompensaaion, kun he antavat yksityisille, joiden kanssa on tämä palvelusopimus. Mutta kuinka ollakaan, kun tarkistin, niin kunnat eivät kuitenkaan voi saada suojaimiin näitä korona-avustuksia. Eli nyt on jossain tietokatkos, ja mielestäni tämä pitäisi korjata, koska eiväthän yksityiset pienkodit ole millään pystyneet ottamaan huomioon sitä, että tällainen pandemia tulisi, ja he eivät taas voi mistään TEMin kautta anoa sitä avustusta. Eli joku tässä nyt mättää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

Tämä laki on hyvä, mutta meidän pitäisi korjata myöskin tämä muu suojainongelma, että olisi terveysturvallista.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

17.12 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti totean, että tämä hallituksen esitys koronatestien arvonlisäverottomuudesta on hyvä ja kannatettava. Samalla vauhdilla, kun tähän nyt ryhdytään, olisi mielestäni hallitus voinut laajentaa tämän verottomuuden koskemaan suojavarusteita, maskeja ja myöskin desinfiointi- ja putsausvälineitä. Sillä ei olisi ollut niin suuren suurta merkitystä valtiontaloudessa näissä haasteissa, joiden kanssa me yhdessä nyt tässä kamppailemme, mutta monelle ihmiselle, joka näitä suojavälineitä, maskeja ja desinfiointiaineita, joutuu hankkimaan koronatestien lisäksi, tällä arvonlisäverottomuudella olisi ollut niiden suhteen myöskin suuri merkitys. Siksi olen pettynyt tähän esitykseen. Se on mielestäni vajavainen, mutta kannatan sitä kuitenkin, sillä tämä testin arvonlisäverottomuus on tärkeä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kauma, olkaa hyvä.

17.13 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakiesitystä alvin poistosta pikatesteistä.

Täällä ei ole nyt yhtään perussuomalaisen edustajaa salissa, mutta ihmettelen esimerkiksi edustaja Mäkelän puheenvuoroa, jossa hän tätäkin kritisoi. Se on tyypillistä perussuomalaisille, että he kritisoivat kaikkea mutta heillä ei ole kuitenkaan esittää vaihtoehtoja, miten asiat sitten pitäisi hoitaa.

Edustaja Essayah, teille haluaisin todeta, että pikatestit eivät korvaa rokotuksia, eivät missään tilanteessa, mutta tietenkin ne ovat hyvä lisä tähän kokonaisuuteen ja varmasti tuovat turvallisuutta ja myöskin turvallisuudentunnetta ihmisille. Tietenkin on hyvä — kun me tiedettä arvostamme — myöskin selvittää, mikä niiden todellinen luotettavuusaste on. Itse ainakin lähdän siitä, että jos tulee positiivinen tulos, niin sitten mennään laboratoriovarmistettavaan testiin, mutta negatiivinen testitulos ei aina ole välttämättä negatiivinen testitulos, ja tästäkin me tarvitsemme tutkittua tietoa myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Olen sitä mieltä, että valtiovallan tehtävä on kyllä huolehtia, että Suomessa sitten on riittävästi näitä testejä, jotta ihmiset saavat niitä käyttää, kun me niitä suosittelimme.

Aivan kuten edustaja Kopra tuossa aikaisemmin totesi, olisi hyvä, että olisi myöskin alvittomuus näille muille koronan torjunnan välineille, esimerkiksi desinfiointiaineille ja maskeille. Tästä tulee jonkin verran kysymyksiä kansalaisilta, erityisesti siitä, miksi maskit eivät ole alvittomia. Nythän on niin, että on olemassa verovähennys kodin ja työpaikan välillä käytettäviin maskeihin, mikäli työnantaja ei niitä tarjoa, mutta se ei välttämättä ole kaikille riittävä — erityisesti mietin tässä eläkeläisiä ja muita sellaisia, jotka joutuvat tietysti asioiden hoitamiseksi liikkumaan kaupoissa ja niin edelleen ja käyttämään maskeja, mistä voi tulla isokin kustannus kuukauden aikana.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä lakiesitystä, mutta aivan kuten edustaja Kopra totesi, se olisi voinut olla hiukan täydellisempi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Autto, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

17.16 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! Oli tosiaan hyvä kuulla asiantuntevilta kollegoilta arvioita siitä, että tämä antigeeniteknologia voi nimenomaan tulla jatkossa entistä vahvemmin kyseeseen myös, kun tehdään virallisia testejä. Pohjoisen sairaanhoitopiireistä tästä on hyvää kokemusta, ja kysymys ei ole ollenkaan pienestä asiasta. Kuten edustaja Lindén kuvasi, niin yli miljardiluokkaa on varattu tulevanakin vuonna ja tänä kuluneena vuonna näiden testien tekemiseen, ja jos tosiaan tällä antigeeniteknologialla päästään vaikapa kymmenesosaan siitä, mitä aiemmin on testauksista maksettu, niin siinä on mahdollisuus aivan miljardiluokan säästöihin myös ihan valtiontalouden näkökulmasta, kun valtio on luvannut kunnille täysimääräisesti kompensoida kaikki kustannukset, mitä tästä pandemiatilanteen hoidosta kunnille on tulossa.

Edustaja Essayahille vielä totean, että tämä kristillisdemokraattien edellisessä kohdassa esittämä ponsi oli aivan sinänsä hyvä ja asiallinen ja oikeaan suuntaan asioita vievä, mutta tosiaan ajattelen itse juuri niin, että kysymys ei ole tällaisesta joko—tai-ajattelusta, vaan nimenomaan sekä—että. Jotta tämä pandemia päättyy, tarvitsemme niin meillä Suomessa kuin laajastikin rokotteitten kautta immunitettia kaikille maailman ihmisille, ja niin kauan kuin tämä pandemia on päällä, tarvitsemme testausta, jolla estämme pandemiatilanteen pahenemisen ja suojelemme kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevia ihmisiä. Tässä mielessä tämä hallituksen esitys on nyt todella hyvä, että kotitestien hinta laskee ja testaamisen kynnys madaltuu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Essayah, olkaa hyvä.

17.18 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Edustajille Autto ja Kauma: Todelakin, rokotteet tarvitaan mutta sen lisäksi tarvitaan myös tätä antigeenitestiä, elikkä ei ole vastakkainasettelua, vaan näitä tarvitaan. Lisäksi tarvitaan vielä terveysturvallisuutta ylläpitäviä maskeja, tarvitaan välimatkoja, tarvitaan hygieniää. Näillä kaikilla toimenpiteillä meidän pitää taistella tätä koronavirusta vastaan.

Siinä mielessä pidän tärkeänä sitä, että meillä Suomessa saadaan tätä rokote kattavuutta edelleenkin nostettua. Niin kuin olen joskus aiemminkin todennut, niin kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on tässä talossa varmaankin se kaikkein eniten rokotettu porukka, elikkä siinä mielessä meidän ryhmässämme ei ole ajatusta siitä, etteikö pitäisi ottaa rokotetta, vaan olemme vain todenneet sen, että tätä edellisessä kohdassa käsiteltyä lakiesitystä elikkä niin sanottua rokotevelvoitetta, joka tässä hyväksyttiin eduskunnan enemmistön toimesta, me emme pidä oikeasuhtaisena tapana tätä asiaa olla viemässä eteenpäin. Siinä mielessä pelkäämme, että se aiheuttaa pikemminkin vastustusta ja muittenkin terveysturvallisuustoimenpiteitten laiminlyömistä. Siksi todellakin esitimme myös tätä lausumaa, jossa todetaan selkeästi se, että me tarvitsemme näitä antigeenitestejä. Siinä mielessä tämä on tärkeää, että nyt tässä lakiesityksessä sitten saadaan nämä kotitestien arvonlisäverot alennettua ja sitä kautta tätä asiaa vietyä eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.19 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Mielestäni täällä on ollut hyvää keskustelua tämänkin lakiesityksen ja mietinnön kohdalla, vähän niin kuin samasta asiasta, mistä tuossa äsken äänestettiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

Mielestäni oli erinomaisen hyvä, että täällä eri ryhmät tuovat esille sen, että he eivät vastusta rokottamista ja rokotteita. Me tiedämme, mikä rokotteiden merkitys on Suomessa ollut meidän erilaisten tautitapausten vähentämiseksi ja mitä on aikaansaatu maailmassa: terveyttä lisää. Kun tiedän, että tässä ei nyt pelkkä rokottaminen riitä, niin myöskin nämä erilaiset testit ovat tärkeitä, mutta aivan niin kuin edustaja Essayah tässä totesi ja kaikki muutkin teistä, me tarvitsemme turvavälejä, me tarvitsemme suojaamia. Me tarvitsemme nimenomaan tällaista... Jos nyt puhutaan hybridivaikuttamisesta yleensäkin tässä maailmassa aika paljon, niin tämä jos mikä tarvitsee nimenomaan sitä sellaista hybridivaikuttamista, eliikkä tarvitaan monenlaisia tekoja.

Minä olen vähän huolissani siitä, jos me katsomme vain yhtä asiaa yhteiskunnassa. Me emme koskaan pääse tästä, jos me teemme tällaisen mustavalkoisen kuvan tästä koronatilanteesta ja pandemiatilanteesta, mitä ei voi käyttää ja mitä voi käyttää. Totta kai meillä tulee perustuslaki vastaan jossakin vaiheessa, ja itsekään en ole missään nimessä pakkorokottamisen kannalla, en missään nimessä, mutta meidän pitää lähteä etsimään niitä keinoja, joilla me pääsisimme tästä pahasta sairaudesta. Meillä on tälläkin hetkellä nuoria henkilöitä tuolla teho-osastolla, ja me olemme saaneet tänäkin päivänä lukea tiedotusvälineistä, miten hoitajat, omat kollegani, jotka siellä hoitavat näitä nuoria potilaita, näkevät silmiensä edessä, kun nämä nuoret potilaat menehtyvät. Me emme voi luottaa siihen, että nuori selviää tästä tai että minulle sattuisi vain sellainen korona, jossa tulee lievät oireet. Me emme voi kukaan luottaa siihen. Siitä syystä meidän pitää oikeasti tehdä sitä, että me käytämme näitä kaikkia keinoja.

Rokottaminen on kivijalka, yksi kivijalka, mutta kuten olemme tietoisia, tämä virus ei niin sanotusti kuvia kumarra, vaan muuttaa muotoaan koko ajan ja tarvitsee uusia keinoja. Siitä syystä meillä pitää olla työkalupakissa monenlaista, ja nimenomaan tämä testaus on yksi. Ja mitä tuossa äsken äänestettiin: totta kai antigeenitestejä tarvitaan sitä täydentämään. Ei tämä ole joko—tai, vaan tämä on sekä—että. Me tarvitsemme myöskin uutta teknologiaa. Minä suosittelen lämpimästi, että me satsaamme myöskin kehittämistyöhön, tutkimukseen ja kehittämistyöhön, että saadaan sellaisia testejä, jotka ovat vielä varmempia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

17.22 **Aki Lindén sd:** Arvoisa herra puhemies! Innostuin edustaja Risikon viisaasta puheenvuorosta äsken, ja hetken harkittuani päätin pyytää puheenvuoron. Toivon, että tämä ymmärretään oikealla tavalla. Olen harrastanut terveydenhuollon historiaa, ja vaikka nyt koronaepidemia on aivan eri asia — sitä korostan tässä, aivan eri asia — kuin tuberkuloosi, niin meillä on itse asiassa Suomen historiassa dramaattinen mutta mielenkiintoinen vaihe sieltä ensimmäisen ja toisen maailmansodan väliltä, jolloin meillä kuoli 5 000—8 000 ihmistä vuosittain tuberkuloosiin. Se oli ehdottomasti meidän suurin kansantautimme — se hän on bakteerisairaus, johon ei tietenkään silloin ollut vielä lääkkeitä, tehokkaita lääkkeitä saatiin vasta sotien jälkeen — mutta olihan suomalaisen yhteiskunnan silloinkin pakko pyöriä. No, toki me olimme pääosin maatalousvaltainen yhteiskunta, ja elämä oli jäsenytnyt monella muulla tavalla hyvin eri tavalla kuin tänä päivänä, mutta meillehän rakennettiin silloin erillinen sairaalalaitosjärjestelmä pelkästään näitä potilaita varten. Meillä oli laaja Tuberkuloosin Vastustamisyhdistys. Meillä vielä esimerkiksi minun tullessani 70-lu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

vun alussa Turkuun opiskelemaan opiskelijoille tehtiin pakollinen keuhkojen röntgenkuvaus nimenomaan turberkuloosin seulomiseksi.

Eli tämän halusin vain todeta, että jossain vaiheessa on aina niin, että me löydämme tautisapainon elää tautien kanssa. Parasta on tietenkin se, että me pystymme ihan oikeasti ennaltaehkäisemään ja parantamaan sairauksia, ja siihen tässä tähdätään tutkimustyöllä ja kaikilla näillä toimenpiteillä. Mutta tämä varhaisempi historia on tullut mieleen tässä, kun on tätä nykyhetkeä seurannut. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

17.24 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Minä seurasin keskustelua tästä arvonnalisäveron alennuksesta huoneestani, ja kiitän edustajia siitä, että käytitte hyvinkin painavia puheenvuoroja. Tunnistamme sekä tämän testauksen välttämättömyyden että myöskin sen, että tässä on jossain määrin tapahtunut hintojen karkaamista ja jopa sattumanvaraisuutta. Tässä voi ottaa siitä lukuisia esimerkkejä kansainvälisestä tilanteesta ja Suomen tilanteesta. Ulkomailla itse käyneenä tunnistan sieltä testaustilanteita, joissa ei makseta euroakaan tai sitten on hyvin pienet testauskorvaukset, muun muassa, kun lentomatkustamisessa sitä tarvitaan. Kun Suomeen tulee vieraita, joita tässä nyt meillekin on tulossa, niin käytännössä osa vieraista pidättäytyy tulemasta sen vuoksi, että paluumatkalle lentokoneeseen haettavan testauksen hinta on lähemmäs 300 euroa. Jos on isompikin perhe mukana, niin sehän rupeaa olemaan jo kuolettava hinta. Eli tässä suhteessa näissä hinnoissa on nyt ilmaa, ja markkinatalous ei ehkä nyt toimi sillä tavalla kuin markkinatalouden puolestapuhujat täällä monasti antavat ymmärtää, vaan tässä on jossain tilanteessa vähän tämmöinen niin kuin monopoliasema, jossa voidaan hinnoitella aivan kohtuuttomasti, ja kuluttajat, yksittäiset kansalaiset, ihmiset, ovat tässä aika suojattomassa tilanteessa. Tärkeää on, että tällä arvonnalisäveron alennuksella pyritään näiden testauksien hintoja saamaan kohtuullistettua ja parempaan suuntaan, mutta kyllä meidän jossain vaiheessa täytyisi pystyä näkemään myöskin tämän lävitse, niin ettei tässä tapahdu sellaista ryöstöviljelyä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Risikko, olkaa hyvä.

17.26 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti: Edustaja Lindén täällä muisteli tuberkuloosia, ja pakko ihan vain sanoa: oman sairaanhoitajaurani olen aloittanut tuberkuloosisairaalassa, Härmän sairaalassa, ja kun mainitsitte tästä historian havinasta ja siitä, mitä tapahtui tuberkuloosihoidossa, tässä on vähän samanlaiset elkeet nyt meidän koronatilanteessa, vaikkei sitä täysin voi verrata, kuten sanoitte. Mutta silloinkin rokote lähdettiin tekemään siitä syystä — ja se todettiin, se lukee ihan THL:nkin, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen sivuilla — että rokote estää nimenomaan pahoilta tautimuodoilta. Olen itse hoitanut henkilöä, jolla oli aivotuberkuloosi, ja tiedän, mitä se tarkoittaa. Silloin aikoinansa lähdettiin kehittämään niitä rokotteita. Kaikki eivät kerenneet niistä hyötyä, paljon menehtyi, sanotaan, että silloin pahimpana aikana tunnin välein, ja se oli pahaa aikaa, mutta kehitettiin rokote. Se ei auttanut kaikkiin tautitapauksiin mutta esti niitä vaikeimpia. Koronassa tulee tapahtumaan hyvin pitkälle samaa. Tämä rokote ei estä kaikkia. Koko ajan rokotteet kehittyvät, mutta jos me pystymme välttämään sairaalahoitoja ja vai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 159/2021 vp

keimpia tautitapauksia ja kuolemantapauksia... Ihmishenki on niin tärkeä, että meidän on kaikkien puolustettava sitä kaikin keinoin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, Mari, olkaa hyvä.

17.27 Mari Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Nythän tällä hetkellä testauksen voi saada maksutta, ja jos me siirrytään pikatestaukseen, joka jo osin on nyt viranomaisten suosittelemaa, niin kyllä pohtisin sitä, voisiko tämän testin saada myös maksutta tai hyvin edulliseen hintaan. Tämä esitys, joka on hyvä, ei tuo vastausta tähän kysymykseen vielä riittävästi, ja totta kai voisi ajatella, että tämä kotitestausta kenties on mahdollisesti edullisempaa ja ainakin kuormittaa vähemmän terveydenhuollon henkilökuntaa kuin varsinaisen testaus, johon on tähän asti luotettu.

Markkinataloushan toimii tietysti niin kuin markkinatalous toimii tällaisessa tilanteessa, jossa kysyntä on kovaa. Näitä testejä halutaan ja niitä on melkein pakko hankkia, ja silloin hinnat yleensä tuppaavat nousemaan, ja sen takia edellisessä puheenvuorossani kysyin, voisiko valtio myös toimia ostajana ja mahdollisesti isona tukkuostajana voisi myös saada hintoja alaspäin.

Yhtä kaikki on toki löydettävä kestävä ratkaisu siihen, että myös kotitestauksen hinta saadaan alemmaksi, ja on erityisen tarkasti sitten tarkkailtava, ettei veron poistaminen valu sinne hintoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

17.29 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Meillä on käsittelyssä nyt tämä kotitestauksen alvin poisto määräajaksi, mikä on tarpeellinen esitys, mutta halusin tähän ottaa vielä tämän näkökulman esille, minkä täällä edustaja Holopainen toi esille. Kun viranomaiset suosittavat kotitestejä, niin se on juuri näin. Itsekin näen sen tietyllä tavalla ongelmaksi, kun suositellaan kotitestejä, jos niitä kotitestejä ei ole sitten saatavilla ja huokeaan hintaan. Tämä esitys omalta osaltaan laskee kuluttajahintoja — tai sen pitäisi niin tehdä — eli niitten kotitestien hinta laskee, mutta jos viranomaiset suosittelevat kotitestejä vaikka ensisijaiseksi testiksi, jos epäilee koronatartuntaa, niin silloin myöskin niiden testien pitäisi ensinnäkin olla helposti saatavilla, niin että niitä olisi kaupoissa ja apteekeissa ostettavissa — tällä hetkellä niin ei ole, ne ovat monin paikoin loppu monista paikoista — ja myöskin sen hinnan pitää olla kohtuullinen. Tämä on varmasti semmoinen asia, mitä pitää selvittää ja arvioida hyvin nopeallakin aikataululla.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 233/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.